

Elektro Maribor d.d.

Pripombe

na predlog Resolucije o Energetskem konceptu Slovenije

Vlada Republike Slovenije je na 170. redni seji dne 1.3.2018, določila besedilo predloga Resolucije o Energetskem konceptu Slovenije¹ (v nadaljevanju ReEKS) in ga poslala v sprejetje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Ministrstvo za infrastrukturo je dne 6.8.2018 posredovalo predlog ReEKS v ponovni postopek javne obravnave. Besedilo predloga ReEKS je v celoti enako besedilu predloga ReEKS (EVA: 2014-2430-0027), ki ga je Vlada Republike Slovenije določila na svoji 170. redni seji.

ReEKS vsebuje osem razdelkov na šestnajstih straneh in sicer: uvod, projekcija energetske bilance, cilji države pri oskrbi in ravnanju z energijo, ukrepi za doseganje ciljev, viri energije, raba energije, ukrepi za zmanjšanje vplivov na okolje in obrazložitev.

Za javno razpravo o zelo pomembnem dokumentu, Energetskem konceptu Slovenije (v nadaljevanju EKS), je bil do sedaj pripravljen že sveženj gradiv.

Celovito opredeljevanje do številnih aktualnih zadev, ki jih vključuje EKS, je vsekakor izjemnega pomena.

¹ Resolucija o Energetskem konceptu Slovenije, <http://www.energetika->

portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/resolucija_eks/resol_eks_koncna.pdf

Aktivno sodelovanje v javni razpravi o dokumentu takšnega pomena kot ga ima EKS, je povezano z elementarno odgovornostjo stroke in tudi s temeljnim razumevanjem družbene odgovornosti. Zaradi odgovornosti za razvoj, je stroka gotovo dolžna aktivno sodelovati tudi v javni razpravi o nacionalnih strateških dokumentih in zakonodaji.

Družba Elektro Maribor je na predpisan in transparenten način podala pripombe na vsa relevantna gradiva o EKS v javni razpravi². Pripombe so usklajevala in uskladila tudi vsa slovenska podjetja za distribucijo električne energije³.

Potrebno je poudariti, da je predlagatelj, Ministrstvo za infrastrukturo, upošteval številne pripombe in predloge, ki so bile podane v dosedanjih fazah javne obravnave, kar odraža vključevalnost pri pripravi tako pomembnega strateškega dokumenta in je vsekakor odraz dobre prakse.

Zaradi pomena dokumenta, kot je EKS, je bilo skrbno pregledano tudi besedilo ReEKS.

V nadaljevanju navajamo predlagane spremembe in dopolnitve besedila ReEKS:

- v opisni obliki za posamezne razdelke in
- v amandmajskem formatu za posamezne odstavke.

Predlagane spremembe in dopolnitve se v največji meri nanašajo na to, da bi se zagotovila potrebna skladnost ReEKS z zakonom in da bi se ReEKS vsebinsko dopolnil, na primer v zvezi z omrežji, ki predstavljajo infrastrukturo trajnostnega razvoja, z odpravljanjem energetske revščine in preprečevanjem

negativnih vplivov rabe energentov na zdravje prebivalstva.

Uvod

EKS v skladu z energetskega zakonom EZ-1 predstavlja nacionalni energetski program. Energetski zakon EZ-1⁴ v 23. členu namreč določa, da je EKS osnovni razvojni dokument, ki predstavlja nacionalni energetski program. Na predlog Vlade ga z resolucijo sprejme Državni zbor.

Zakon tudi eksplicitno določa, da se z EKS na podlagi projekcij gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja države ter na podlagi sprejetih mednarodnih obvez določijo cilji:

- zanesljive,
- trajnostne in
- konkurenčne

oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let.

Navedena določila zakona bi gotovo moral upoštevati tudi ReEKS.

Upoštevati zakonsko določeno obdobje 20 oziroma 40 let

ReEKS je vsekakor potrebno dopolniti tako, da bo skladen z Energetskim zakonom EZ-1.

To tudi pomeni, da mora ReEKS upoštevati z zakonom (23. člen EZ-1) predpisano obdobje 20 let in okvirno 40 let.

Številni odstavki v ReEKS navajajo časovne okvire, ki nimajo podlage v zakonu.

Ker smo v letu 2018, se lahko z zakonom definiran časovni okvir 20 let oziroma 40 let nanaša na leti 2038 oziroma 2058, ne pa na leta

² Pripombe za Energetski koncept Slovenije Strategija energetske politike do leta 2030 (in vizija do leta 2050) – besedilo za javno obravnavo - http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/pripombe_jo_jan_2018/9_eks_elektromaribor.pdf

³ Pripombe za Energetski koncept Slovenije Strategija energetske politike do leta 2030 (in vizija do leta 2050) – besedilo za javno obravnavo - http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/eks/pripombe_jo_jan_2018/32_eks_giz-dis.pdf

⁴ Energetski zakon EZ-1 je bil razglašen 4.3.2014.

2020, 2030 ali 2050, ki jih brez kakršnekoli utemeljitve navaja ReEKS.

V ReEKS tudi ni prav nobene utemeljitve, zakaj eksplicitne določbe zakona niso upoštevane.

Upoštevati namen in celovitost oskrbe z energijo

ReEKS je potrebno dopolniti tako, da bo skladen z Energetskim zakonom EZ-1 tudi kar zadeva celovitosti oskrbe z energijo.

Zakon (3.člen EZ-1) namreč določa zagotavljanje oskrbe z energijo in energetskimi storitvami ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja.

Zato je potrebno v posamezne dele ReEKS vključiti navedbe o energetskih storitvah, celovitost dejavnosti elektroenergetike in drugo.

Sprejemljivost oskrbe

Poleg konkurenčnosti oskrbe je potrebno med cilje uvrstiti tudi sprejemljivost oskrbe za prebivalstvo.

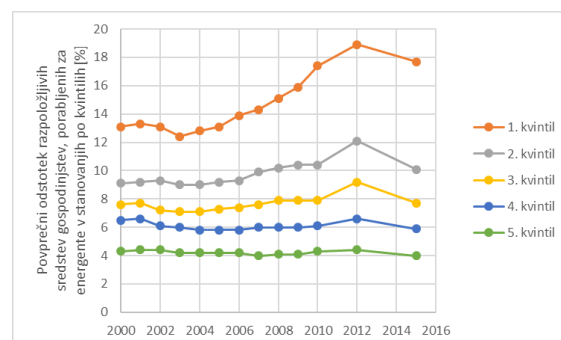
Zakon (3.člen EZ-1) namreč določa tudi zagotavljanje dostopne oskrbe ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja.

Dostopna oziroma sprejemljiva oskrba z energijo je izjemnega pomena tudi zaradi preprečevanja energetske revščine. Nacionalni energetski program mora nasloviti tudi problematiko energetske revščine.

V izogib energetske revščini je v zadnjih letih prav manjša cenovna sprejemljivost drugih goriv veliko ljudi prepričala, da so ponovno začeli uporabljati drva v neustreznih kuriščih, ne glede na posledice za zdravje. Če ne bo pozornost posvečena sprejemljivosti oskrbe, se bo to dogajalo tudi v prihodnje.

V ilustracijo: Leta 2000 je na primer v Sloveniji 20 % gospodinjstev z najnižjimi dohodki za energente porabilo 13,1 % razpoložljivih

sredstev, leta 2010 17,4 % in leta 2015 že 17,7 %⁵.

Slika 1: Povprečni odstotek razpoložljivih sredstev gospodinjstev za energente (elektriko, plin in druga goriva) v stanovanjih po kvintilih od leta 2000 do 2015. Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

Problematike ranljivih skupin se zaveda tudi Evropska komisija. Že ob ratifikaciji Pariškega sporazuma, na katerega se sklicuje tudi ReEKS, je predsednik Evropske komisije⁶ poudaril, da je »treba zagotoviti, da bo prehod na sistem čiste energije koristil vsem Evropejcem. Vsi odjemalci, pri tem ne smemo pozabiti na ranljive in energijsko revne skupine, se morajo počutiti vključene in občutiti koristi dostopa do varnejše, čiste in konkurenčne energije«.

Zmanjševanje negativnih vplivov za zdravje in za okolje

Gradivo je pomanjkljivo v navajanju ključnih izzivov. V ogrevanju, na primer, je bolj kot opuščanje fosilnih virov pomembno opuščanje neprimerne rabe biomase v neustreznih kuriščih. Zato je pomembno prestrukturiranje rabe energije za ogrevanje oziroma opuščanje neustrezne rabe biomase za ogrevanje.

ReEKS mora poleg ciljev, postavljenih v okviru Evropske unije, vsekakor upoštevati tudi realne razmere in potrebe v državi, kateri je namenjen.

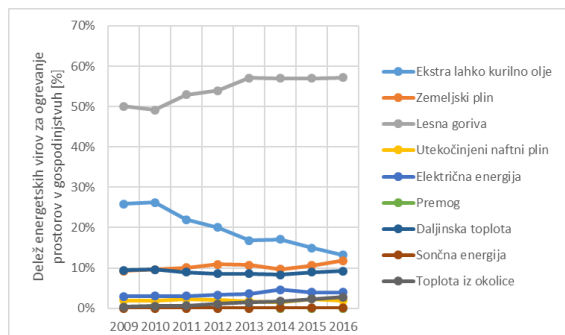
Nedavna gospodarska in finančna kriza, ki je imela tudi močne socialne posledice, je povzročila prestrukturiranje virov ogrevanja. Po mnogih letih so se za ogrevanje ponovno

⁵ Vir: Podatkovni portal Si-Stat.

⁶ Predsednik Evropske komisije, 4.10.2016.

začela masovno uporabljati drva. Delež lesnih goriv je pri lokalnem ogrevanju celo presegel 80 %, pri centralnem ogrevanju pa se je povečal kar za 7 odstotnih točk na 54 %⁷.

Slika 2: Energetski viri za (lokalno in centralno) ogrevanje stanovanjskih prostorov v Sloveniji v obdobju od leta 2009 do leta 2016. Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

Uporaba neustrezno kondicioniranih goriv v večinoma neustreznih kuriščih je pomembno povečala onesnaženost zraka..

Skrb za zdravje prebivalstva in varovanje okolja ter zagotavljanje trajnostnih in sprejemljivih energetskih storitev za prebivalstvo in gospodarstvo zato ne predstavlja samo enega od ključnih izzivov, ampak tudi eno temeljnih nalog.

Upoštevati je potrebno, da Slovenija namreč sodi med države, kjer je zrak zaradi delcev PM₁₀ med bolj onesnaženimi v Evropi.

Zaradi resnih posledic za zdravje prebivalstva, ki jih povzročajo sedanji prevladujoči vzorci uporabe lesne biomase v neustreznih kuriščih, je potrebno prestrukturiranje rabe energije za ogrevanje.

EKS bi moral znati primerno obravnavati v Sloveniji pereč problem onesnaženosti zraka, zaradi katerega po nekaterih ocenah premine letno desetkrat več ljudi kot zaradi prometnih nesreč.

Celovitost

Gradivo mora celovito obravnavati vsa relevantna področja energetike.

Ko govori na primer o učinkovitosti, iz neznanega razloga izpušča gotovo pomembno dejavnost prenosa energije.

Celovitost pomeni tudi to, da ReEKS poleg oskrbe z energijo upošteva tudi energetske storitve, o čemer na primer govori tudi Energetski zakon EZ-1.

Št. odst.	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
02	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi: »V sozvočju z energetsko in podnebno politiko, ki jo Slovenija aktivno soustvarja na ravni EU, je vizija energetske politike Republike Slovenije soustvariti nizkoogljično družbo, v kateri bomo odgovorno in trajnostno proizvajali ter rabili energijo in zagotavljali kakovostne energetske storitve. «	Besedilo je potrebno uskladiti z Energetskim zakonom EZ-1, ki ne govori le o rabi energije, ampak tudi o energetskih storitvah. Že v 3. členu (namen zakona) navaja, da je potrebno »zagotoviti konkurenčno, varno, zanesljivo in dostopno oskrbo z energijo in energetskimi storitvami ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja«.
06	Tretji stavek se dopolni tako, da glasi: »Opiranje zgolj na nizkoogljične energetske vire ne bo dovolj, zagotoviti moramo tudi karseda učinkovito proizvodnjo, prenos, distribucijo in rabo energije , da bodo	Pomembno je zagotoviti učinkovitost celotnega procesa, ne le proizvodnje, distribucije in rabe, temveč tudi prenosa energije. Zato je potrebno v besedilo, ki se nanaša na učinkovitost, poleg proizvodnje, distribucije in rabe, vključiti še prenos.

⁷ Vir: Podatkovni portal Si-Stat.

	zagotovljeni pozitivni učinki tako na zdravje in okolje, kot tudi na konkurenčnost in zanesljivost oskrbe, gospodarsko rast in zaposlovanje.«	Koristi prebivalstva morajo biti v ospredju, zato je potrebno dodati tudi sicer izpuščen vidik pozitivnih učinkov na zdravje ljudi.
08	Prvi stavek se dopolni tako, da glasi: »Cilj energetske politike Republike Slovenije je zagotoviti zanesljivo, varno, sprejemljivo in konkurenčno oskrbo z energijo na trajnosten način tako, da se zagotovi prehod v nizkoogljično družbo in doseganje ciljev trajnostnega razvoja ter s tem med drugim: spodbudno okolje za gospodarski razvoji in ustvarjanje delovnih mest z visoko dodano vrednostjo ter zagotovi tudi sprejemljive energetske storitve za prebivalce in gospodarstvo.«	Besedilo je potrebno uskladiti z Energetskim zakonom EZ-1, ki že v 3. členu določa, da je potrebno »zagotoviti konkurenčno, varno, zanesljivo in dostopno oskrbo z energijo in energetske storitve ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja«. V zakonu je poleg konkurenčne, varne in zanesljive oskrbe z energijo eksplicitno omenjena še dostopna oskrba. Zaradi njenega pomena ne bi bilo primerno, da bi bila izpuščena prav dostopnost oziroma sprejemljivost oskrbe.
09	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi: » Implementacija konkretni ciljev in ukrepov do 2030 za prihodnjih 20 let bodo določena v prihodnjih akcijskih načrtih oziroma v celovitem nacionalnem energetsko podnebnem načrtu, Dolgoročni cilji so pa v skladu z dolgoročno strategijo prehoda v nizkoogljično družbo.«	Navajanje letnic 2030 oziroma 2050, isto velja tudi za letnico 2020 iz 29. odstavka) nima podlage v Energetskem zakonu. Energetski zakon EZ-1 v svojem 23. členu (Energetski koncept Slovenije) določa, da se z EKS »določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let ...«. Ker je 2018 + 20 = 2038, se mora z EKS zajeto obdobje nanašati na leto 2038. V EKS je torej potrebno navesti bodisi to letnico bodisi uporabiti formulacijo »prihodnjih 20 let«.
09	Četrty stavek se dopolni tako, da glasi: »Določa strateške cilje in usmeritve do leta 2030 in okvirne cilje in ukrepe za do 40 let 2050 , ter na tak način postavlja izhodišča za nadaljnje odločitve pri zagotavljanju zanesljive oskrbe z energijo na trajnosten in konkurenčen način.«	Besedilo je potrebno uskladiti z Energetskim zakonom EZ-1, ki v svojem 23. členu določa, da se z EKS »določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo ... okvirno za 40 let«. Ker je 2018 + 40 = 2058, se mora z EKS zajeto okvirno obdobje nanašati na leto 2058. V EKS je torej potrebno navesti bodisi to letnico bodisi uporabiti formulacijo »prihodnjih 40 let«.
11	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi: »Ključni izzivi, ki jih naslavlja tudi Energetski koncept Slovenije, so postopno zmanjšanje rabe energije in povečevanje njene učinkovite rabe, povečevanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in s tem opuščanje fosilnih virov za proizvodnjo električne energije, ogrevanje in promet, opuščanje neustrezne rabe biomase za ogrevanje , usmeritve glede priprav za odločitve o rabi jedrske energije ter tehnološki razvoj in komercialni preboj obnovljivih virov energije, naprednih tehnologij in storitev, vključno s shranjevanjem in učinkovito rabo energije.«	Pri ogrevanju je vsaj tako kot opuščanje fosilnih virov pomembno opuščanje rabe biomase v neustreznih kuriščih, še zlasti, če se upošteva, kako negativne vplive na zdravje ima neustrezna raba biomase za ogrevanje. Med ključne izzive je torej potrebno dodati prestrukturiranje rabe energije za ogrevanje oziroma opuščanje neustrezne rabe biomase za ogrevanje.

13	Prvi stavek se dopolni tako, da glasi: »Življenjski standard državljanov Slovenje, konkurenčnost našega gospodarstva in naš razvoj bodo v veliki meri odvisni tudi od naše sposobnosti zagotavljanja zanesljive, trajnostne, <u>sprejemljive</u> in konkurenčne oskrbe z energijo in energetske storitvami.«	Sprejemljivost oskrbe z energijo in energetske storitvami je zelo pomembna, še posebej zaradi tveganja energetske revščine prebivalstva. Ob navedbah o cenah je ponovno potrebno poudariti pomen učinkovitosti dejavnosti.
----	---	---

Projekcija energetske bilance

Cilji države pri oskrbi in ravnanju z energijo

Osnovni razvojni dokument, kot je EKS, mora imeti določene cilje in kazalnike za spremljanje njihovega uresničevanja. To eksplicitno opredeljuje tudi Energetski zakon EZ-1.

Vključiti zakonsko določene cilje

ReEKS je potrebno dopolniti tako, da bo skladen z Energetskim zakonom EZ-1.

To tudi pomeni, da mora ReEKS v skladu z zakonom (23. člen EZ-1) določiti cilje zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za predpisano obdobje 20 let oziroma okvirno za 40 let.

Namesto, da bi ReEKS določal cilje za predpisano obdobje, v primeru leta 2050 navaja le, s čim bi naj bili cilji usklajeni in kdaj bi naj bili določeni, pa še to za obdobje, ki nima podlage v zakonu (32 let namesto 40 let).

V drugem primeru (leto 2030) pa je namesto določenih ciljev le navedeno, na kateri ravni oziroma kje bodo cilji določeni, pa še to tudi v tem primeru za obdobje, ki nima podlage v zakonu (12 let namesto 20 let).

Energetski zakon EZ-1 (23. člen) eksplicitno navaja, da morajo biti v EKS določeni cilji:

- zanesljive oskrbe z energijo;

- trajnostne oskrbe z energijo;
- konkurenčne oskrbe z energijo.

To vsekakor jasno zakonsko določilo zahteva, da je potrebno te cilje tudi navesti in sicer za predpisano obdobje 20 let oziroma okvirno 40 let. V nadaljevanju primeroma navajamo možne cilje.

Zanesljiva oskrba z energijo

V okviru cilja zanesljive oskrbe z energijo predlagamo, da se določijo cilji, povezani z:

- diverzifikacijo virov;
- še sprejemljivo uvozno odvisnostjo;
- potrebno robustnostjo in jakostjo omrežij;
- prilagajanjem proizvodnje in odjema.

Trajnostna oskrba z energijo

V okviru cilja trajnostne oskrbe z energijo predlagamo, da se določijo cilji, povezani z:

- zmanjšanjem TGP;
- izboljšanjem energetske učinkovitosti;
- deležem OVE oziroma neogljivičnih virov v bruto rabi končne energije;
- optimizacijo energetskih omrežij.

Konkurenčna oskrba z energijo

V okviru cilja konkurenčne oskrbe z energijo predlagamo, da se določijo cilji, na primer z navedbo o razmerju med končnimi cenami v Sloveniji in povprečjem EU:

- za prebivalstvo (na temelju kupne moči) in za

- gospodarstvo.

Kazalci za spremljanje uresničevanja ciljev

V ReEKS je potrebno določiti tudi kazalce za spremljanje uresničevanja ciljev.

Za področje elektroenergetskih omrežij bi bilo na primer smiselno definirati tudi ciljni delež podzemnih sredjenapetostnih vodov.

Št. odst.	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
18	Prvi stavek se dopolni tako, da glasi: »Glavna naloga prihodnjega razvoja energetike v Sloveniji je zagotavljanje ravnotežja med tremi osnovnimi stebri energetske politike, ki so neločljivo prepleteni: podnebna trajnost, čim manjši negativni vplivi na zdravje , zanesljivost in sprejemljivost oskrbe in ter konkurenčnost oskrbe z energijo«.	Zaradi pomembnosti je potrebno trem osnovnim stebrom dodati še vsaj dva: <ul style="list-style-type: none">• čim manjši vplivi na zdravje• sprejemljivost oskrbe za prebivalstvo. Čim manjši vplivi na zdravje so pomembni zaradi negativnih vplivov, ki jih lahko sicer ima neprimerna uporaba energentov na obolevnost ljudi. Sprejemljivost oskrbe pa je pomembna zaradi preprečevanja energetske revščine.
18	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi: »EKS podaja cilje in ukrepe usmeritve za prihodnjih 20 do leta 2030 in okvirne dolgoročne cilje vizije za 40 let 2050 .	Besedilo je potrebno uskladiti z Energetskim zakonom EZ-1, ki v svojem 23. členu določa, da se z EKS »določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let«. To pomeni, da se mora z EKS zajeto obdobje nanašati na leti 2038 (saj je: 2018 + 20 = 2038) oziroma 2058 (saj je: 2018 + 40 = 2058). V EKS je potrebno navesti bodisi to letnico bodisi uporabiti formulaciji »prihodnjih 20 let« oziroma »za 40 let«.
19	Prvi stavek se dopolni tako, da glasi: Cilj energetske politike Republike Slovenije je zagotoviti zanesljivo, varno, sprejemljivo in konkurenčno oskrbo z energijo na trajnosten način za prehod v nizkoogljično družbo in s tem spodbudno okolje za potrebne aktivnosti in investicije ter kakovostne energetske storitve za prebivalce in gospodarstvo.	Sprejemljivost oskrbe je primerljivo pomembna zanesljivosti, varnosti in konkurenčnosti oskrbe ter odraža z Energetskim zakonom EZ-1 definirano dostopnost oskrbe.
20	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi: »Trajnostni razvoj prednostno upošteva zdajšnji naravni potencial in razvojne možnosti Slovenije.«	Za trajnostni razvoj sta pomembna naravni potencial in razvojne (tudi tehnološke) možnosti.
25	Zadnji stavek se dopolni tako, da glasi: »Ohranjanje zanesljivosti oskrbe bo še posebej poudarjeno v elektroenergetskem sistemu in drugih povezanih energetskih sistemih .	Ohranjanje zanesljivosti oskrbe je še posebej pomembno v vseh primerih, ko so uporabniki odvisni od oskrbe iz omrežij, ta pa niso samo v elektroenergetiki.

26	<p>Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Konkurenčna in zanesljiva oskrba z energijo in energetske storitvami je tudi eden pomembnejših dejavnikov konkurenčnosti našega gospodarstva, <u>sprejemljiva oskrba pa dejavnik preprečevanja energetske revščine in varovanja zdravja.</u>«</p>	<p>Vsaj tako kot konkurenčnost je pomembna tudi sprejemljivost oskrbe za prebivalstvo.</p> <p>Sprejemljivost oskrbe tudi ni odvisna zgolj od konkurenčnosti, ampak tudi od tega, kolikšen del prebivalstva si (četudi konkurenčno) oskrbo z energijo oziroma energetske storitvami sploh lahko privoščijo. Preostali pa so v več ali manj nevarnem območju energetske revščine.</p>
27	<p>Splošna pripomba.</p> <p>Besedilo »DOLGOROČNI CILJI ZA LETO 2050 bodo usklajeni z nacionalno usmeritvijo k nizkoogljični družbi in s tem k cilju zmanjšanja emisij TGP za vsaj 80 % do leta 2050 glede na leto 1990 na ravni EU. Podrobnejši cilji zmanjšanja emisij TGP bodo za Slovenijo določeni s podnebno strategijo najkasneje leta 2020.« je potrebno v celoti uskladiti z Energetskim zakonom EZ-1.</p>	<p>Odstavek ne navaja dolgoročnih ciljev, ampak navaja le, s čim bi naj bili cilji usklajeni in kdaj bi naj bili določeni. Ker Energetski zakon EZ-1 v 23. členu eksplicitno navaja, da morajo biti v EKS določeni cilji:</p> <ul style="list-style-type: none">• zanesljive,• trajnostne in• konkurenčne oskrbe <p>z energijo, je potrebno te tudi navesti in sicer tudi okvirno za obdobje prihodnjih 40 let.</p> <p>Poleg navedbe o trajnostnih ciljih (zmanjšanje TGP, izboljšanje energetske učinkovitosti, delež OVE oziroma neogljnih virov v bruto rabi končne energije, optimizacija energetske omrežij) je v skladu z določili Energetskega zakona EZ-1 potrebno opredeliti vsaj še cilje z vidika zanesljive (na primer z navedbo o diverzifikaciji virov, še sprejemljivi uvozi odvisnosti, robustnosti in jakosti omrežij, prilagajanju proizvodnje in odjema) in tudi konkurenčne oskrbe (na primer z navedbo o razmerju med končnimi cenami v Sloveniji in povprečjem EU, tako za prebivalstvo (na temelju kupne moči) kot za gospodarstvo) z energijo ter določiti kazalce za spremljanje njihovega uresničevanja.</p>
28	<p>Splošna pripomba.</p> <p>Besedilo »CILJI ZA LETO 2030 bodo skladno z dogovorom na ravni voditeljev držav članic EU določeni na ravni EU. K doseganju teh ciljev na ravni EU pa bo vsaka država članica EU prispevala glede na svoje zmožnosti in omejitve. Slovenija bo skladno z EU zakonodajo in s ciljem, da bi bilo izpolnjevanje dolgoročnih ciljev mogoče, natančno določila cilje Slovenije za leto 2030.« je potrebno v celoti uskladiti z Energetskim zakonom EZ-1.</p>	<p>V odstavku je navedeno, da bodo »cilji za leto 2030 ... določeni na ravni EU.« Ker Energetski zakon EZ-1 v 23. členu eksplicitno navaja, da morajo biti v EKS določeni cilji:</p> <ul style="list-style-type: none">• zanesljive,• trajnostne in• konkurenčne oskrbe <p>z energijo, je potrebno te cilje tudi navesti in sicer za obdobje prihodnjih 20 let.</p> <p>Poleg navedbe o trajnostnih ciljih (zmanjšanje TGP, izboljšanje energetske učinkovitosti, delež OVE oziroma neogljnih virov v bruto rabi končne energije, optimizacija energetske omrežij) je v skladu z določili Energetskega zakona EZ-1 potrebno opredeliti še cilje z vidika zanesljive (na primer z navedbo o diverzifikaciji virov, še sprejemljivi uvozi odvisnosti, robustnosti in jakosti omrežij, prilagajanju proizvodnje in odjema) in tudi konkurenčne oskrbe (na primer z navedbo o razmerju med končnimi cenami v Sloveniji in povprečjem EU, tako za prebivalstvo (na temelju kupne moči) kot za gospodarstvo) z energijo.</p> <p>Določiti je potrebno tudi kazalce za spremljanje uresničevanja ciljev. Za področje elektroenergetskih omrežij bi bilo na</p>

		primer smiselno definirati ciljni delež podzemnih srednjenapetostnih vodov.
28	<p>Četrty stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Ti bodo zapisani v Državnem energetskem podnebnem načrtu (DEPN), ki bo združil obstoječe akcijske načrte po posameznih področjih, pri tem bodo poleg podnebnih ciljev v ospredju tudi cilji varovanja zdravja prebivalstva.«</p>	<p>Energetski zakon EZ-1 definira državni razvojni energetski načrt, državni energetsko podnebni načrt pa je omenjala (nesprejeta) novela. Če se že ne uporablja z zakonom določena in veljavna formulacija, je morebiti razmisliti o nekoliko splošnejši formulaciji.</p> <p>Pri navajanju ciljev je potrebno upoštevati, da lahko gre tudi za konflikt med njimi. Nadaljevanje sedanjih trendov bi na primer lahko pomenilo izpolnitev podnebnih zavez glede OVE (na primer na področju uporabe biomase za ogrevanje). To pa bi ob nadaljevanju rabe biomase v neustreznih kuriščih še povečalo obseg obolelih in preminulih zaradi prekomernih in zdravju škodljivih emisij oziroma onesnaženega zraka. Zaradi tega je pomembno, da so poleg podnebnih ciljev v ospredju tudi cilji varovanja zdravja.</p>
29	Splošna pripomba.	Potrebno je premisliti, koliko je v strateškem dokumentu, ki se sprejema v letu 2018, sploh še smiselno navajanje ciljev za leto 2020, torej za obdobje dveh let.
29	<p>Besedilo v alineji C2 se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»C2 - Izboljšanje energetske učinkovitosti za 20 % do leta 2020 glede na leto 20xx«</p>	V kolikor bo v EKS ostala referenca na leto 2020, za kar sicer ni podlage v Energetskem zakonu EZ-1, je potrebno dodati referenčno leto, ki predstavlja izhodišče za predvideno izboljšanje energetske učinkovitosti do leta 2020. V decembrski verziji gradiva za EKS so bile kot izhodišče navedene PRIMES 2007 projekcije.
29	<p>Besedilo v alineji C3 se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»I3 - Delež priključenih merilnih mest uporabnikov električne energije gospodinjstevskega odjema na napredne merilne sisteme (%)«</p>	<p>V kolikor bo v EKS ostala referenca na leto 2020, za kar sicer ni podlage v Energetskem zakonu EZ-1, je potrebno namesto izraza »porabnik« uporabiti izraz »uporabnik« oziroma »merilno mesto«. Podjetja za distribucijo električne energije nameščajo napredne merilne sisteme na merilna mesta uporabnikov, ki na posameznem merilnem mestu praviloma seveda priključujejo več porabnikov električne energije.</p> <p>Sistem naprednega merjenja se ne uvaja samo pri gospodinjstvih, temveč tudi pri poslovnih uporabnikih. Tudi Energetski zakon EZ-1 v 49. členu (napredni merilni sistemi) navaja obveznost 80 % opremljenosti z naprednimi merilnimi sistemi in pri tem ne govori posebej o gospodinjstvih odjemalcih.</p>
29	<p>Besedilo se dopolni z novimi alinejami s cilji za doseg robustnosti distribucijskega elektroenergetskega omrežja:</p> <p>C5 - Doseganje kabliranosti srednjenapetostnega omrežja: vsaj 47 % do leta 2040 in 63 % do leta 2060.</p>	V skladu z določili Energetskega zakona EZ-1 je potrebno opredeliti še cilje z vidika zanesljivosti. Za zanesljivo dobavo končnim uporabnikom je ključnega pomena zanesljivo distribucijsko elektroenergetsko omrežje, kar dosežemo z večjo odpornostjo oziroma robustnostjo še posebej srednjenapetostnega (SN) omrežja.

	<p>C6 - Doseganje izoliranosti sredjenapetostnega omrežja: vsaj 53 % do leta 2040 in 71 % do leta 2060.</p> <p>C7 - Doseganje zazankanosti sredjenapetostnega omrežja: vsaj 67 % do leta 2040 in 75 % do leta 2060.</p>	<p>Predlagan cilj kabliranosti bi pomenil povečanje kabliranosti SN omrežja iz današnjih 30 % vsaj na 47 % do leta 2040 in 63 % do leta 2060. Cilj izoliranosti SN omrežja bi pomenil povečanje iz današnjih 32 % vsaj na 53 % do leta 2040 in 71 % do leta 2060. Cilj zazankanosti SN omrežja bi pomenil povečanje iz današnjih 58 % vsaj na 67 % do leta 2040 in 75 % do leta 2060.</p>
29	<p>Besedilo se dopolni z novo alinejo s ciljem vzpostavitve naprednega tarifnega sistema:</p> <p>C8 - Vpeljava novih/naprednih tarifnih sistemov z letom 2026.</p>	<p>Z vključitvijo vseh uporabnikov v napredni merilni sistem je nujno vzpostaviti tudi napredni tarifni sistem, s katerim omogočamo realizacijo koncepta aktivnega uporabnika, vključno s prilagajanjem odjema.</p> <p>Napredni tarifni sistemi morajo omogočiti dinamične omrežninske tarife za trajnostno upravljanje omrežja, vključno s sodobnejšim načinom obračunavanja omrežnine na osnovi dejanske priključne in konične moči.</p>

Ukrepi za doseganje ciljev

Predlagane dopolnitve razdelka o ukrepih se nanašajo predvsem na omrežja in na relevantni državni načrt, kot ga opredeljuje Energetski zakon EZ-1.

Najprej pa je ponovno potrebno opozoriti na skladnost z zakonom.

Zakonski pomen ukrepov

Energetski zakon opredeljuje energetska politika (20. člen EZ-1) kot izvajanje ukrepov, ukrepi pa se določijo v naslednjih dokumentih: v EKS, v Državnem razvojnem energetskem načrtu ter v operativnih in akcijskih načrtih.

To potrjuje nujnost vključitve poglavja z ukrepi v ReEKS.

V skladu z zakonom pa bi morali ukrepi v EKS zajemati naslednje:

- regulativno urejanje oskrbe z energijo;
- sklepanje in izvajanje mednarodnih pogodb;
- izvajanje in spodbujanje investicij in
- drugo.

Pričakovati bi bilo, da bi ReEKS vsekakor upošteval navedene z zakonom določene obveznosti. Tudi zato so potrebne dopolnitve ReEKS.

Državni načrt

Besedilo ReEKS omenja Državni podnebno energetski načrt, ki ga je opredeljevala sicer nesprejeta novela Energetskega zakona.

Veljavni energetski zakon pa opredeljuje (24. člen EZ-1) Državni razvojni energetski načrt kot okvirni načrt naložb v energetska infrastrukturo za doseganje z zakonom določenih ciljev (5. člen EZ-1) za obdobje, na katerega se nanaša EKS.

Za ReEKS bi bilo vsekakor najprimerneje, da uporablja z zakonom določen naziv, torej Državni razvojni energetski načrt, alternativno pa morebiti še izraz Državni načrt.

Časovna sinhronizacija

Energetski zakon EZ-1 predvideva dvoje: da bo EKS vključeval z zakonom določene cilje in to za z zakonom določeno obdobje.

Če bi bil sprejet ReEKS v predlagani obliki, bi to pomenilo, da bi se tudi DREN moral sprejemati za isto obdobje. ReEKS navaja letnice 2020,

2030 in 2050. Če letnico 2020 odmislimo kot nerelevantno in predvidimo, da bo za energijo pristojno ministrstvo v skladu s 24. členom EZ-1 pripravilo predlog DREN v enem letu od sprejema ReEKS, bi to pomenilo, da bi se DREN pripravljal že za obdobje 11 let.

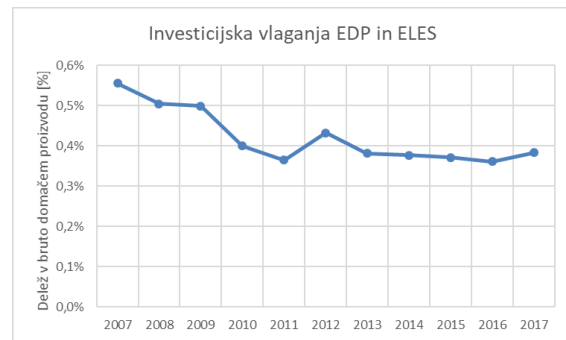
To pa po časovnem horizontu skoraj sovпада z razvojnimi načrti. Desetletno obdobje je namreč predvideno za razvojne načrte, kot jih določa zakon (30. člen EZ-1).

Drugače rečeno, nespoštovanje časovnega okvira, ki ga zakon določa za EKS, bi med drugim pomenilo tudi izenačitev časovnega horizonta DREN in razvojnih načrtov, s tem pa porušitev z zakonom definiranih časovnih okvirov razvojnih dokumentov.

Tudi zato je potrebno v ReEKS dosledno upoštevati zakonska določila o časovnem okviru EKS.

Omrežja

Vlaganja so pomemben ukrep za doseganje ciljev EKS. Zgolj v ilustracijo navajamo, da je leta 2016 delež investicijskih vlaganj v elektrodistribucijsko in prenosno omrežje v bruto domačem proizvodu dosegel najnižjo vrednost po letu 2007. V letu 2017 se je delež nekoliko povečal, vendar je še vedno krepko pod predkrizno ravnijo.

Slika 3: Delež investicijskih vlaganj EDP in ELESa v bruto domačem proizvodu v obdobju od leta 2007 do leta 2017. Vir: letna poročila družb in Statistični urad Republike Slovenije.

Energetska omrežja so izjemnega pomena za omogočanje prehoda v nizkoogljično družbo.

Elektroenergetska omrežja predstavljajo tudi infrastrukturo trajnostnega razvoja. Pomen in vloga distribucije električne energije, se z vse aktivnejšo vlogo uporabnika, vključno z vedno večjim deležem mrežno integriranih naprav in virov, pomembno spreminja.

Zato so predlagane potrebne dopolnitve ReEKS, ki se nanašajo na zagotavljanje zmogljivosti in naprednosti energetskih omrežij ter na izpostavljenost elektrodistribucijskega sistema, pred katerim so tudi spričo predvidene elektrifikacije klimatizacije in mobilnosti poglobitvi izzivi mrežne integracije novih naprav in virov.

Št. odst.	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
31	Splošna pripomba	Razdelek o ukrepih bi moral biti strukturiran tako, kot nalaga zakon. Energetski zakon opredeljuje energetsko politiko (20. člen EZ-1) kot izvajanje ukrepov, ukrepi pa bi morali ukrepi zajemati naslednje: <ul style="list-style-type: none">• regulativno urejanje oskrbe z energijo;• sklepanje in izvajanje mednarodnih pogodb;• izvajanje in spodbujanje investicij in• drugo. Pomembno je, da ReEKS upošteva z zakonom določene obveznosti.
31	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:	

	<p>»Slovenija bo skladno z nacionalnimi prioritetami, z EU zakonodajo in s ciljem, da bi bilo izpolnjevanje dolgoročnih ciljev mogoče, natančno določila implementacijo ciljev in ukrepe Slovenije za leto 2030 z Državne podnebne energetskega načrta (DPEN), ki bo združil obstoječe akcijske načrte po posameznih področjih.«</p>	<p>Poleg EU zakonodaje je vsekakor potrebno upoštevati tudi na nacionalnih specifikah utemeljene nacionalne prioritete. Na področju energetike je med drugim potrebno upoštevati tudi dejstvo, da neprimerna raba energentov pomembno vpliva na zdravje ljudi, premajhna sprejemljivost pa na energetske revščino.</p> <p>Cilje in ukrepe mora v skladu s 23. členom Energetskega zakona EZ-1 določiti EKS in ne kak drug dokument.</p> <p>Energetski zakon EZ-1 definira državni razvojni energetskega načrt, (nesprejeta) novela pa državni energetskega podnebni načrt. Če se že ne uporablja veljavna formulacija, je morebiti razmisliti o nekoliko splošnejši formulaciji.</p>
33	<p>Četrti stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Uveljavljeni ukrepi bodo zagotavljali doseganje zastavljenih ciljev ob najboljših učinkih za zdravje prebivalstva, varovanje okolja in razvoj gospodarstva ter najboljših makroekonomskih učinkih.«</p>	<p>Tudi ob najboljših makroekonomskih učinkih je potrebno biti pozoren na to, da bodo uveljavljeni ukrepi imeli tudi najboljše učinke za zdravje prebivalstva, varovanje okolja in razvoj gospodarstva.</p>
34	<p>Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Delovali bodo zanesljivo in kakovostno ter se ob tem prilagajali spremembam oz. razvijali na tak način, da bodo zagotavljali zadostno robustnost, zmogljivost, naprednost in hkrati prožnost za vključevanje novih tehnologij in virov ter naprednih sistemov upravljanja z energijo.«</p>	<p>Za prehod v nizkoogljično družbo je za zanesljivo in kakovostno oskrbo uporabnikov pomembno povečevati zmogljivost infrastrukture trajnostnega razvoja, torej robustnost, zmogljivost (jakost), prilagodljivost in naprednost elektrodistribucijskih omrežij.</p> <p>Od tega je odvisna sposobnost uresničevanja trajnostnih razvojnih strategij.</p>
34	<p>Zadnji stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Glede na predvidno intenzivno uvajanje manjših, razpršenih in bolj nepredvidljivih OVE ter rast rabe toplotnih črpalk in e-mobilnosti, z implementacijo novih tehnologij in ponudbo storitev za aktivnega odjemalca bo z vidika zagotavljanja zanesljivosti oskrbe še posebej izpostavljen elektrodistribucijski energetskega sistem.«</p>	<p>Za uresničitev kateregakoli scenarija bo potreben bistveno povečan napor pri zagotavljanju energetske oskrbe in s tem povezanimi investicijskimi vlaganji v robustnost, zmogljivost, prilagodljivost in naprednost električnih omrežij.</p> <p>Pri tem je še posebej izpostavljeno elektrodistribucijsko omrežje v katerega se vključujejo novi porabniki ter manjši, razpršeni in nepredvidljivi OVE.</p>

Viri energije

Predlagana dopolnitev je sicer redakcijske narave.

Dopolnitev postavlja v ospredje sprejemljivost hidroenergetskih objektov.

Št. odst.	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
62	Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:	

»Ker so najboljše lokacije že izkoriščene, bo vsaka naslednja gradnja novih vodnih objektov za proizvodnjo električne energije bo zaradi zagotavljanja sprejemljivosti zahtevnejša in s tem dražja.«	Formulacija o izkoriščenosti »najboljših« lokacij ni smiselna. Vsaka generacija mora upoštevati realne in razpoložljive danosti. Pomembna pa je sprejemljivost predvidenih objektov.
---	---

Raba energije

Predlagane dopolnitve v razdelku o rabi energije se nanašajo na kakovost energetskih storitev, dinamiko rabe električne energije in problematiko moči, na napetostne nivoje elektrodistribucijskega omrežja in na tarifne sisteme.

Dinamika rabe energije in moči

ReEKS navaja pričakovanje o relativnem padcu rabe električne energije, kot posledica ukrepov učinkovite rabe energije.

Ilustrirajmo to s primerom gospodinjstva uporabnika, ki ima 6 kW priključne moči in se zaradi zdravju in okolju sprejemljivejšega ogrevanja odloči še za 10 kW toplotno črpalko.

Očitno je, da bo v številnih primerih prišlo do povečanja obsega rabe električne energije in tudi priključne moči, ki ga tudi radikalni ukrepi učinkovite siceršnje rabe energije ne bi mogli preprečiti.

Polnjenje električnih vozil pa bi obseg rabe električne energije še dodatno povečalo.

Tarifni sistemi

V ReEKS je potrebno poudariti tudi pomen sodobnih tarifnih sistemov, ki so izjemnega pomena za prilagajanje odjema.

Potrebna bo vpeljava sodobnih tarifnih sistemov, ki bi spodbujali prilagajanje odjema. Brez tega bo težko uresničiti zastavljene cilje na primer elektrifikacije mobilnosti.

Čeprav ima že večina slovenskih uporabnikov napredne merilne sisteme, jih še vedno skoraj polovica uporablja enotarifno merjenje.

To pomeni, da bodo morali biti tarifni sistemi sodobni, hkrati pa bo pomembno tudi spodbujanje njihove uporabe za prilagajanje odjema.

Napetostne ravni omrežja

ReEKS navaja, da bi naj priključevanje večjih enot sončnih elektrarn na višje napetostne nivoje nekoliko razbremenilo investicije v distribucijsko omrežje.

Dejstvo je, da je sedaj krepka večina sončnih elektrarn mrežno integriranih na nizkonapetostnem nivoju, le kakšna tretjina pa na sredjenapetostnem nivoju, praktično vse sončne elektrarne pa so v distribucijskem omrežju.

V kolikor so snovalci omenjene formulacije v ReEKS imeli v mislih neposredno vključevanje večjih sončnih elektrarn v prenosno omrežje, bi morali upoštevati, da bi to lahko predstavljalo resen omejitveni dejavnik. V Sloveniji namreč obstajajo precejšnja območja, kjer prenosnega omrežja sploh ni, niti se ne načrtuje.

Bolj enakomerno teritorialno pokritost v Sloveniji zagotavlja elektrodistribucijsko omrežje in izvajalec dejavnosti distribucijskega operaterja je zavezan k vključitvi proizvodnih virov v določenem roku.

Št. odst.	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
-----------	----------------------------	-------------

71	<p>Odstavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Povečanje učinkovite rabe energije (in posledično zmanjšanje njene rabe za zagotovitev kakovostnih energetske storitev) je prvi in ključni ukrep na poti k nizkoogljični družbi.«</p>	<p>Cilj bi moral biti zagotavljanje za prebivalstvo in gospodarstvo potrebnih energetskih storitev ob ustreznem, čim manjšem energijskem vložku.</p>
72	<p>Splošna pripomba</p>	<p>V tretjem stavku 72. odstavka je zapisano, da se v »začetnem obdobju ... pričakuje relativen padec porabe električne energije, kar je posledica ukrepov učinkovite rabe energije, kasneje pa se njena poraba glede na referenčni scenarij poveča«.</p> <p>Navedba o relativnem padcu rabe električne energije v letu 2030 verjetno ne upošteva predvidenih toplotnih črpalk, električnih in hibridnih vozil ter drugih naprav.</p> <p>Nekoliko težko je predpostavljati manjšo rabo električne energije ob napovedani elektrifikaciji mobilnosti in dekarbonizaciji ogrevanja.</p>
72	<p>Za tretjim stavkom se doda nov stavek:</p> <p>»Številne nove priključene naprave bodo vplivale na povečanje konične moči v elektrodistribucijskem omrežju.«</p>	<p>Besedilo EKS se v povezavi z električno energijo osredotoča predvsem na vprašanje obsega rabe energije, premalo pa na vsaj tako pomembno vprašanje razpoložljivosti moči.</p> <p>Analize pa kažejo na primer na to, da bi se lahko, seveda v odvisnosti od obsega mrežne integracije toplotnih črpalk, električnih vozil in drugih naprav, konična moč že do leta 2030 več kot podvojila v primerjavi z letom 2015.</p>
75	<p>Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Večje enote so v omrežje priključene na višjem napetostnem nivoju, kar lahko to pa nekoliko razbremenijo tudi investicije v niskonapetostno distribucijsko omrežje.«</p>	<p>Večina virov, ki predstavlja skoraj 2/3 skupne moči distribucijskih virov, na primer na distribucijskem omrežju enega od EDP, je priključena na srednjenapetostno omrežje. To velja za elektrarne na biomaso, plinske elektrarne ter srednje in male hidroelektrarne. Izjemo predstavljajo le sončne elektrarne, ki so večinoma priključene na niskonapetostno omrežje.</p> <p>Priključevanje na višje napetostne nivoje dejansko razbremeni niskonapetostno omrežje, ne pa tudi srednjenapetostnega omrežja.</p>
76	<p>Odstavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Nujno bo prilagajanje odjema in proizvodnje, pri čemer bodo pomembno vlogo imela napredna omrežja, sodobni tarifni sistemi in aktivni uporabniki.«</p>	<p>Za prilagajanje odjema so enako pomembna napredna omrežja in napredni tarifni sistemi.</p>
80	<p>Prvi stavek se dopolni tako, da glasi.</p> <p>»Vsi sistemi daljinskega ogrevanja bodo morali biti energetske učinkoviti in v največji možni meri vključevati lokalno oziroma odvečno toploto, tudi iz OVE.«</p>	<p>Redakcijska dopolnitev.</p>

--	--	--

Ukrepi za zmanjšanje vplivov na okolje

Obrazložitev

Tudi osmi razdelek, obrazložitev, potrebuje nekaj dopolnitev, da bi zagotovili skladnost z zakonom in tudi nekaj pojasnil.

Usmeritve in vizija ali cilji in ukrepi?

V ReEKS je navedeno, da EKS skladno z Energetskim zakonom EZ-1, podaja usmeritve in vizijo energetske politike Slovenije.

Navedba ni niti točna niti natančna.

Energetski zakon EZ-1 nikjer ne zahteva, da EKS podaja usmeritve in vizijo, temveč eksplicitno zahteva, da EKS določi:

- cilje energetske politike za predpisano obdobje 20 let oziroma okvirno 40 let,
- ukrepe za njihovo uresničevanje ter
- kazalnike za njihovo spremljanje.

ReEKS je zato potrebno dopolniti, da bodo njegove sestavine skladne z Energetskim zakonom EZ-1.

Uskladitve

Sprejem predlogov in dopolnitev seveda zahteva uskladitev besedila obrazložitve s siceršnjim besedilom.

Postopek

Za nastajanje EKS je značilen širok proces javnih posvetov, predstavitev in delavnic ter omenja široko javno razpravo.

Vključujoč način obravnave tako pomembnega dokumenta, kot je Energetski koncept Slovenije, je pohvale vreden, še posebej zato, ker so pripravljavci gradiva upoštevali številne v različnih fazah javne obravnave podane pripombe in predloge.

Vključevalnost je vsekakor primer dobre prakse.

Preseneča pa, da je bilo 1.3.2018 na Vladi določeno besedilo predloga Resolucije o EKS in to še preden se je zaključila javna razgrnitev osnutka EKS in okoljskega poročila za EKS.

Omenjeni gradivi sta bili namreč javno razgrnjeni do 2.3.2018, pri čemer je bilo posebej navedeno, da ima v tem času javnost pravico podati pripombe.

Sprejetje predloga besedila, še preden je zaključena javna razgrnitev, v kateri je javnost lahko dajala pripombe, pa ni moč označiti kot primer dobre prakse.

Vsekakor pa se pričakuje, da pristojno ministrstvo objavi vse v roku in na predpisan način podane pripombe in predloge ter ReEKS ustrezno dopolni.

Št. odst.	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
93	Prvi stavek se dopolni tako, da glasi: »Glavna naloga prihodnjega razvoja energetike v Sloveniji je zagotavljanje ravnotežja med tremi osnovnimi stebri energetske politike, ki so neločljivo prepleteni: podnebna trajnost, čim manjši negativni vplivi na zdravje , zanesljivost in	Zaradi pomembnosti je potrebno trem osnovnim stebrom dodati še vsaj dva: <ul style="list-style-type: none">• čim manjši vplivi na zdravje• sprejemljivost oskrbe za prebivalstvo. Čim manjši vplivi na zdravje so pomembni zaradi negativnih vplivov, ki jih lahko sicer ima neprimerna uporaba energentov

	<p><u>sprejemljivost</u> oskrbe in <u>ter</u> konkurenčnost oskrbe z energijo«.</p>	na obolevnost ljudi. Sprejemljivost oskrbe pa je pomembna zaradi preprečevanja energetske revščine.
93	<p>Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Cilj energetske politike Republike Slovenije je zagotoviti zanesljivo, varno, <u>sprejemljivo</u> in konkurenčno oskrbo z energijo na trajnosten način tako, da se zagotovi prehod v nizkoogljično družbo in doseganje ciljev trajnostnega razvoja ter s tem med drugim: spodbudno okolje za gospodarski razvoji in ustvarjanje delovnih mest z visoko dodano vrednostjo ter zagotovi tudi sprejemljive energetske storitve za prebivalce in gospodarstvo.«</p>	<p>Sprejemljivost oskrbe je pomembna.</p> <p>Energetski zakon EZ-1 že v 3. členu, kot namen zakona določa: »zagotoviti konkurenčno, varno, zanesljivo in dostopno oskrbo z energijo in energetskimi storitvami ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja«.</p> <p>Poleg konkurenčne, varne in zanesljive oskrbe z energijo je eksplicitno omenjena še dostopna oskrba. Ne bi bilo primerno, da bi bila izpuščena prav dostopnost oziroma sprejemljivost oskrbe.</p>
94	<p>Drugi stavek se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Ključni izzivi, ki jih naslavlja tudi Energetski koncept Slovenije, so postopno zmanjšanje rabe energije in povečevanje njene učinkovite rabe, povečevanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in s tem opuščanje fosilnih virov za proizvodnjo električne energije, ogrevanje in promet, <u>opuščanje neustrezne rabe biomase za ogrevanje</u>, usmeritve glede priprav za odločitve o rabi jedrske energije ter tehnološki razvoj in komercialni preboj obnovljivih virov energije, naprednih tehnologij in storitev, vključno s shranjevanjem in učinkovito rabo energije.«</p>	<p>Pri ogrevanju je vsaj tako kot opuščanje fosilnih virov pomembno opuščanje rabe biomase v neustreznih kuriščih.</p> <p>Med ključne izzive je torej potrebno dodati prestrukturiranje rabe energije za ogrevanje oziroma opuščanje neustrezne rabe biomase za ogrevanje.</p>
96	<p>Besedilo prvih dveh stavkov se dopolni tako, da glasi:</p> <p>»Energetski koncept Slovenije skladno z Energetskim zakonom EZ-1 <u>določa cilje</u> podaja usmeritve in vizijo energetske politike Slovenije <u>in ukrepe za njihovo uresničevanje</u>. Konkretni cilji in ukrepi do 2030 bodo določeni <u>implementirani</u> v prihodnjih akcijskih načrtih oziroma v celovitem nacionalnem energetsko podnebnem načrtu, dolgoročni pa vsi v skladu z dolgoročno strategijo prehoda v nizkoogljično družbo.</p>	<p>V odstavku je navedeno, da podaja EKS v skladu z Energetskim zakonom EZ-1 usmeritve in vizijo energetske politike Slovenije.</p> <p>Verjetno gre za pomoto.</p> <p>Energetski zakon EZ-1 ne nalaga, naj EKS podaja nekakšno vizijo ali usmeritve, ampak eksplicitno predpisuje, da naj se z EKS za z zakonom opredeljeno obdobje določijo cilji in ukrepi za njihovo doseganje ter kazalniki za njihovo spremljanje.</p> <p>V 23. členu Energetski zakon EZ-1 namreč eksplicitno določa, da se z EKS določijo cilji:</p> <ul style="list-style-type: none">• zanesljive,• trajnostne in• konkurenčne oskrbe z energijo <p>za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let.</p> <p>V istem členu je prav tako eksplicitno navedeno, da se z EKS določijo:</p> <ul style="list-style-type: none">• projekcija energetske bilance in način oskrbe ter ravnanja z energijo, ki temeljita na dvajsetletni razvojni projekciji države, upoštevajoč tehnološke, okoljske in geopolitične smeri razvoja;

		<ul style="list-style-type: none">• cilji države pri oskrbi in ravnanju z energijo;• potrebni ukrepi za doseganje ciljev iz prejšnje alineje;• obveznosti glede obnovljivih virov energije;• kazalniki po pripadajočih ciljnih energetske politike programskega proračuna Republike Slovenije. <p>Energetski zakon EZ-1 v 20. členu eksplicitno navaja, da se tudi z EKS določijo ukrepi za doseganje ciljev, s katerimi se zagotavlja doseganje zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe države z energijo. Gre za cilje:</p> <ul style="list-style-type: none">• zanesljive in kakovostne oskrbe z energijo,• dolgoročne uravnoteženosti razvoja energetskega gospodarstva glede na gibanje porabe energije,• načrtne diverzifikacije različnih primarnih virov energije, upoštevajoč njihovo ekonomiko,• konkurenčne oskrbe z energijo,• rabe obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije,• zagotavljanja prednosti učinkovite rabe energije pred oskrbo z energijo,• okoljske sprejemljivosti pri pridobivanju, proizvodnji, transportu in rabi vseh vrst energije,• konkurence na trgu z energijo,• prilagodljivih porabnikov energije,• varstva potrošnikov. <p>Zakaj besedilo predloga Resolucije o EKS, ki je bilo sprejeto na Vladi ni usklajeno z vsemi določili Energetskega zakona EZ-1?</p>
98	Splošna pripomba	<p>Besedilo odstavka pravilno navaja širok proces javnih posvetov, predstavitev in delavnic ter omenja široko javno razpravo. Vključujoč način obravnave tako pomembnega dokumenta, kot je Energetski koncept Slovenije, je pohvale vredno, še posebej zato, ker so pripravljavci gradiva upoštevali številne v različnih fazah javne obravnave podane pripombe in predloge.</p> <p>Preseneča pa, da je bilo 1.3.2018 na Vladi določeno besedilo predloga Resolucije o EKS in to še preden se je zaključila javna razgrnitev osnutka EKS in okoljskega poročila za EKS. Omenjeni gradivi sta bili namreč javno razgrnjeni do 2.3.2018, pri čemer je bilo posebej navedeno, da ima v tem času javnost pravico podati pripombe.</p> <p>Sprejetje predloga besedila, še preden je zaključena javna razgrnitev, v kateri je javnost lahko dajala pripombe, ni primer dobre prakse.</p>
	Splošna pripomba.	<p>V besedilu je opraviti še redakcijske popravke, na primer v odstavkih 2, 10, 31, 35, 36, 50.</p>

Povzetek

Nobena država si ne more privoščiti energetske politike, ki bi prebivalstvo pahnila v energetske revščino, gospodarstvo v stagnacijo, okolje pa v degradacijo.

Energetsko politiko Energetski zakon EZ-1 opredeljuje kot izvajanje ukrepov, določenih tudi z osnovnim razvojnim dokumentom, EKS, ki predstavlja nacionalni energetski program in ga na predlog Vlade z resolucijo sprejme Državni zbor.

Ključno je, da se, tako kot to določa zakon, z EKS na podlagi projekcij gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja države ter na podlagi sprejetih mednarodnih obvez določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let.

Verzija besedila EKS, ki ga je Vlada kot ReEKS poslala v Državni zbor, je vsekakor boljša od predhodnih verzij osnutkov.

Upoštevane so številne pripombe in predlogi, ki jih je v okviru različnih faz javne obravnave posredovala zainteresirana in tudi strokovna javnost.

Zaradi njegovega pomena pa je v besedilo ReEKS pred sprejetjem v Državnem zboru Republike Slovenije vsekakor potrebno vnesti pripombe in dopolnitve:

- upoštevati zakonsko določeno obdobje za naslednjih 20 let in okvirno na naslednjih 40 let;
- vključiti zakonsko določene cilje in ukrepe za zagotavljanje zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo ter kazalnike za njihovo spremljanje;
- vsebinsko dopolniti EKS, na primer v zvezi z omrežji, ki predstavljajo infrastrukturo trajnostnega razvoja, z odpravljanjem energetske revščine in preprečevanjem negativnih vplivov rabe energentov na zdravje prebivalstva;
- izvesti je potrebno redakcijske popravke.

Energetika, še posebej elektroenergetika, je pred velikimi izzivi. Potrebno bodo veliki napor, da bi omogočili prehod v nizkoogljično družbo.

Slovenska elektroenergetika se pomena tega izziva vsekakor zaveda.

Maribor, september 2018